



Inspirerend wijkinitiatief
uit New York

Yes we can!

Michiel Smit, Stadswerk magazine

Omar Freilla komt uit de South Bronx, New York; een wijk die we in Nederland zouden aanduiden als aandachtswijk. Omar heeft hier de Green Workers Cooperatives (GWC) opgericht, een initiatief waarbij bewoners een eigen bedrijfje beginnen dat een bijdrage levert aan duurzaamheid en leefbaarheid in de wijk. Omar was op uitnodiging van KEI kenniscentrum stedelijke vernieuwing in Nederland; Stadswerk magazine kreeg de gelegenheid hem te interviewen.

Het pand van de Green Workers Cooperatives. (foto: GWC)

» De South Bronx is een wijk die met name in de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw ernstig in verval is geraakt. 'In die tijd,' zo schetst Omar Freilla, 'zagen grote delen van de wijk eruit zoals Europa er vlak na de Tweede Wereldoorlog moet hebben uitgezien. Veel gebouwen waren ongebruikt en stonden op instorten.' Het gaat nu wat beter met de South Bronx, maar het is nog altijd een wijk met veel werkloosheid (24 procent van de beroepsbevolking) en grootstedelijke problematiek. Door het slechte leefklimaat is de gezondheid er stukken minder dan gemiddeld in de VS. Veel mensen uit de South Bronx hebben bijvoorbeeld last van astma als gevolg van de luchtvervuiling. Qua inkomensniveau van de bewoners is de South Bronx de armste wijk in de Verenigde Staten.



Omar Freilla op de KEI-partnerbijeenkomst

Maandag 10 november jongstleden hield KEI kenniscentrum stedelijke vernieuwing haar jaarlijkse partnerbijeenkomst met als titel Wijk aanpak 2.0. De nieuwe fase in de wijk aanpak stond daarbij centraal. Omar Freilla sprak op de bijeenkomst over zijn initiatief in de South Bronx. Zijn visie bleek uitstekend te passen binnen het thema van de partnerbijeenkomst.

Het is juist in deze wijk waar Omar, die er geboren en getogen is, een vernieuwende aanpak heeft gelanceerd die goed aanslaat. Kort gezegd rust de aanpak op twee peilers: mensen uit de buurt activeren en de buurt opknappen met duurzame, milieuvriendelijke initiatieven. Om deze aanpak gestalte te geven, richtte Omar vorig jaar de Green Workers Cooperatives (GWC) op. De GWC bestaat uit een aantal kleine ondernemingen. De mensen die het werk doen zijn tevens (mede-)eigenaar. Daardoor voelen ze zich sterk verbonden met het werk en zijn ze goed gemotiveerd.

ReBuilders Source

Het eerste bedrijfje van de GWC is inmiddels al actief: de ReBuilders Source. Dit is een handel in bouwmaterialen die nauwelijks gebruikt zijn of om onduidelijke redenen niet gebruikt. Freilla: 'Als huurders een pand verlaten, laten ze vaak veel spullen achter die van prima kwaliteit zijn. Die belanden normaal gesproken bij het vuil. De mensen van ReBuilders Source halen ze op, knappen ze op en verkopen ze vervolgens voor ongeveer de helft van de prijs van nieuw materiaal. Terwijl de kwaliteit net zo goed is.' Door dit hergebruik wordt minder energie en grondstoffen gebruikt, hebben mensen een bron van bestaan en kunnen buurtbewoners goedkoop aan bouw materiaal komen.

In het magazijn van ReBuilders Source staan nu bijvoorbeeld ruim 120 deuren van uitstekende kwaliteit. Ze hadden bij levering een lichte beschadiging of weken een centimeter af van de standaard maat. De deuren zijn helemaal spic en span in orde gemaakt en zijn geschikt voor

verkoop. Soms is het materiaal zelfs volledig ongebruikt. Freilla: 'Een bouwbedrijf had laatst 180 toilet potten teveel ingekocht en wou ze bij het vuil zetten. We hebben ze toen, nog ingepakt en wel, opgehaald en ze staan nu ook te koop.'

Bottom-up

Bewoners uit de South Bronx die zich willen aansluiten bij de GWC moeten wel een zeker besef hebben van duurzaamheid en milieuvriendelijkheid. Dat wordt ze bijgebracht met een training. Die moeten ze met succes hebben doorlopen om een groen bedrijfje onder te GWC-paraplu op te richten. Omar is ervan overtuigd dat initiatieven op lange termijn alleen succesvol kunnen zijn als ze ook echt uit de gemeenschap, bottom-up, worden opgezet. 'Bestuurders komen en gaan, maar de gemeenschap blijft altijd bestaan. Bovendien: bewoners profiteren vaak minder van initiatieven van buitenaf. Ik ben hiervoor ook betrokken geweest bij recycling-initiatieven, maar het leverde nauwelijks werk op voor de bewoners van de South Bronx. En als ze al werk vonden, was het slecht betaald, ongezond en gevaarlijk werk.'

Hoewel Omar Freilla niet bijster veel vertrouwen heeft in politici in het algemeen, heeft hij ze toch nodig om veranderingen in gang te kunnen zetten. 'Je zou bij ieder productieproces eigenlijk alle kosten, dus ook de milieukosten, in de prijs moeten verwerken. Als dat vanuit de regering zou worden voorgeschreven, zou je een veel milieuvriendelijker productieproces krijgen. Ik denk dat de verspilling van energie en grondstoffen in de Verenigde Staten inmiddels zo uit de hand gelopen is, dat we het wel op deze manier

moeten gaan inrichten. Ik hoop dat de nieuwe regering van Obama dat ziet. Hij heeft in elk geval vijf miljoen 'green collar jobs' beloofd in de komende vier jaar. Maar minstens zo belangrijk is welke maatregelen het stadsbestuur van New York de komende jaren gaat nemen.'

Lessen voor Nederland

De situatie in Nederland verschilt natuurlijk sterk van die in de Verenigde Staten. Zo is men in Nederland een stuk verder met hergebruik van bouwmaterialen. En in de Verenigde Staten is een veel sterkere ondernemersmentaliteit dan hier. Volgens Omar Freilla hoeft dat laatste niet uit te maken. 'Waar het om gaat is dat mensen een echte kans krijgen en zich betrokken voelen bij het werk dat ze doen. Of dat nu als zelfstandig ondernemer is of in loondienst.'

De belangrijkste les die we van Omar Freilla en zijn Green Workers Cooperatives kunnen leren, is waarschijnlijk dat inzet voor duurzaamheid uitstekend samengaat met initiatieven die de leefsituatie van wijkbewoners verbetert. Je hebt daarvoor wel, zoals Freilla, een soort van heilig vuur nodig, een visie op hoe het moet en een geloof dat het kan. <<

Websites

www.greenworker.coop

www.rebuilderssource.coop

www.usworker.coop

www.kei-centrum.nl/partnerbijeenkomst